

החלי' פרק חמישי סוכה

נג.

עין משפט נר מצוה

יג א מיי פ"ה מהלכות
שבוטע הלה כ סמנ
לאון ללה שוס"ע י"ד סימן
לו סק"ק ד'

תורה אור השלם

1. מנצח ארזמה תעשה
לי ויבחרתי עליו את
עליוהו ואת שלקמך את
צאנך ואת בקרך בכל
הקרקס אשר אופיר את
שמי אבא אלקיך
ויברכתיך: שמות כ כ
2. אליהו ויאקה בני
שישא ספרים ודושפט
בן אהלה תחנכו: מלכים א ד ג

רבינו הגנאל

חסידים ואנשי מעשה.
[אנשי מעשה] שלא טעמו
טעם חטא בילדותם כל
שכן ביוקמות. (ה חסידים,
בעלי תשובה. הלל הוקן
כד הוה חמי [לון] ערבין
בפתו, הוה אמר וכי
קילוסין תהלו צריך,
ודכתוב אלקי אלפין
ישמשוניה. וכד הוה חמי
לון וערבין בכשר, הוה
אמר הכי, אי אנו [לין]
מלון] לית כאן מאן
כאן, אי"פ שיש כמה
קילוסין לפני, חכיב עלי
קילוסים ישראל ויהי מן
הכל, דכתיב ונעם זמירות
ישראל, ואהר קדוש יושב
תהלות ישראל, ר' חייא
רבה, אחור כריש קדם ר'
ונפס ונתרפה, לוי אחוי
קידה קמי ר' ונפס ולא
הלא ראה גולגולת
אחת צפה על פני המים,
[אמר לה] על דאספאך
עטיפוך דאספך טיפון.
תהוה חרי כוש' כ', אמר
ר' יוחנן הגלויי דבר
איניש אינון ערבין ביה,
לאהר דמבעי מנון מובלן
יהי. כשהיה משתחוה
רבין שמפון בן גמליאל
חגיגה שפשינו מעמסקין
בשמחת בית השואבה, לא
היינו רואין שינה בעינינו.
עשה ראשונה לתמיד
של שחר, ומשם לתפלת
השחר, ומשם למוספין,
ומשם לתפלת המוספין,
ומשם לבית המדרש,
ומשם לאכילה ולשתייה,
ומשם לתמיד [של] בין
הערבים, מבאן ואילך
לשמחת בית השואבה.
ואסיקנא מאי לא ראינו
שינה, בתרדימה, אלא שינה
כעין נמנון. ט"ו מעלות
כרי. בשעה שברה דוד
שיתין, קאס התומא, בעא
למשפך עלמא,

אשה היתה בוררת חיימין לשמחת בית השואבה. צירושלמי
פריך היאך צוררת האיכא מעילה דשמן ופתילה היו של
הקדש ומשני דקול ומראה וריח אין זבן משום מעילה וקסה דצפקר
כל שעה (פסחים דף כו. טו.)

אשה היתה בוררת חטים לאור של בית
השואבה; חסידים ואנשי מעשה כו'; ת"ר
יש מהן אומרים אשרי ילדותנו שלא ביישה
את זקנותנו אלו חסידים ואנשי מעשה ויש
מהן אומרים אשרי זקנותנו שכפרה את
ילדותנו אלו בעלי תשובה אלו ואלו אומרים
אשרי מי שלא הטא ומי שחטא ישוב וימהול
לו תניא **אמר** עליו על הלל הזקן כשהיה
שמח בשמחת בית השואבה אמר כן אם אני
כאן הכל כאן ואם איני כאן מי כאן הוא היה
אומר כן למקום שאני אוהב שם רגלי
מוליכות אותי אם **הבא אל ביתי אני אבא**
אל ביתך אם אתה לא הבא אל ביתי לא
אבא אל ביתך שנאמר **בכל המקום אשר**
זוכיר את שמי אבא אליך וברכתך אף

הוא ראה גלגולת אחת שצפה על פני המים אמר לה על דאמפת אטפוך
ומטיפוך יטופון אמר רבי יוחנן רגלוהי דבר איניש אינון ערבין ביה לאתר
דמיתבעי תמן מובילין יתיה הנהו תרתי כושאי דהוו קיימי קמי שלמה **2** אלהיה
ואחיה בני שישא ספרים דשלמה הוו יומא חד חזייה למלאך המות דהוה
קא עציב א"ל אמאי עציבית א"ל דקא בעו מינאי הני תרתי כושאי דיתבי הכא
מסרינהו לשעירים שדרינהו למחוזא דלוז כי ממו למחוזא דלוז שכיבו למחר
חזיא מלאך המות דהוה קבדח א"ל אמאי בדיחת א"ל באתר דבעו מינאי
תמן שדדרינהו מיד פתח שלמה ואמר רגלוהי דבר איניש אינון ערבין ביה
לאתר דמיתבעי תמן מובילין יתיה תניא **אמר** עליו על רבן שמעון בן גמליאל
כשהיה שמח שמחת בית השואבה היה נומל שמנה אבוקות של אור וזורק
אחת ונומל אחת ואין נוגעות זו בזו וכשהוא משתחוה נועץ שני גודליו בארץ
ושוחה ונושק את הרצפה חוקק ואין כל בריה יכולה לעשות כן וזו היא קידה
לוי אחוי קידה קמיה דרבי ואיטלע והא גרמא ליה והאמר רבי אלעזר לעולם
אל יטיח אדם דברים כלפי מעלה שהרי אדם גדול הטיח דברים כלפי מעלה
ואיטלע ומנו לוי הא ווא גרמא ליה לוי הוה **משייל קמיה דרבי בתמני סכיני**
שמואל קמיה שבור מלכא בתמניא מזוגי חמרא אביי קמיה (דרבא) בתמניא
ביעי ואמרי לה בארבעה ביעי תניא אמר ר' יהושע בן חנניה כשהיינו שמחים
שמחת בית השואבה לא ראינו שינה בעינינו כיצד שעה ראשונה תמיד
של שחר משם לתפלה משם לקרבן מוסף משם לתפלת המוספין משם לבית
המדרש משם לאכילה ושתיה **משם לתפלת המנחה משם לתמיד של בין**
הערבים מבאן ואילך לשמחת בית השואבה איני והאמר רבי יוחנן אשבועה
שלא אישן שלשה ימים מלקין אותו וישן לאלתר אלא הכי קאמר לא טעמנו
טעם שינה דהוה מנמני אכתפא דהרדי; **חמש עשרה מעלות; אמר ליה**
רב חסדא לההוא מדרבנן דהוי קמסדר אגדתא קמיה א"ל **שמיע לך הני**
חמש עשרה מעלות כנגד מי אמרם דוד א"ל הכי אמר רבי יוחנן בשעה
שברה דוד שיתין קפא תהומא ובעי למשפטא עלמא אמר דוד חמש
עשרה מעלות והורידן אי הכי חמש עשרה מעלות יורדות מיבעי ליה אמר
ליה **הואיל ואדברתן (מלתא) הכי אתמר** בשעה שברה דוד שיתין קפא
תהומא ובעא למשפטא עלמא אמר דוד מי איכא דידע אי שרי למכתב שם

א) י"ל דל"ל ית מהן אמרים
בו וי' אלו חסידים ואנשי מעשה
ועתה אמרים ותי' אלן
ב) שם ותי' ותי' ותי'
ב) שם ותי' ותי' ותי'
ג) שם ותי' ותי' ותי'

יש מהם אומרים. היינו מושחתה דמתני' שמצחין להקצ"ה על
כך: **אלו חסידים.** כל חסיד היו חסיד מעיקרו: **שלא זיישה נו'.**
שלא עברנו עבירה זילדמונו לזייש את זקנותנו: **אם אני לאן**
הכל כאן. דורש היה לרצים שלא יחטאו בשמחת בית השואבה
כאן הכל כאן כל זמן שאני חפץ בצית
היה ושכינתי שרויה זו יהא כבודו
קיים ויבא הכל כאן ואם חטאתו
ואסלק שכינתי מי יבא כאן: **הכי**
גרסינן בתוספתא **הוא היה אומר**
למקום שאני אוהב שם רגלי מוליכות
אותי אם אפה תבא לניסי. ונראה לי
שאף כאן נרין לגורסה כן משום
דלמך ר' יוחנן צתרה רגלוהי דבר
איניש כו' ואי לא גרסינן ליה מאי
שיכא דר' יוחנן הכל: **אזפה על**
פני המים. שמתכו את ראשו והטיליהו
למים והכיר צו שהוא רוחא ופגעו צו
עכשוו לטטים כיוצא צו: **אמר לה**
על דאטפא אטפוך. על שהצפת
גלגולות של אחרים עכשו: **לפון מטיפוך**
יטופון. עוד יבא יוס וילפיו גולגולתם
של אלו שהרגו: **לאחר דמטעני.**

למקום שגזר עליו למות צו משם הוא
מתבקש לטוב נשמתו: **אמן מובילין**
ישיה. לשם רגליו מוליכות אותנו:
פרי כושאי. על שם שהיו יפסי קרי
לבו הכי: **אליהוה ואחיה.** פסוק
הוא במלכים שהיו סופרים לשלמה:
דקא בעו מינאי. אלו מתבקשים
ממני למעלה שהגיע זמנם למות ולא
היה יכול לטוב נשמתם כיון שלא נגזר
עליהם למות כי אם בשעור לוח:
מסרינהו. שלמה: **לשעירים.** לשדים
שהוא היה מלך עליהם דכתיב (דברים
כט) **ישע שלמה על קסא ה' למלך**
שמתך על העליונים ועל המתמתנים:
אמטינהו למחוזא דלוז. עיר שאין
מלאך המות שלט צתוכה כדלמינן
צכוטא (דף טו:): **ערבין ביה.** לשמים
משלמין ערבונן ומוליקין אותו למקום
שמבקש שם: **שני גודליו.** של שתי
ידיו ונשען עליהן עד ששחה ונשק
את הרצפה לקיים מה שנאמר כי רצו
עבדיך את חזניה (מלהים ק):
וזה קידה. האמורה צתכזבים דלמך
מרי' קידה על אפיס אין לו להשתטח
להגיע לארץ גופו אלא מפיו צלצד
מי שידוע ויכול לעשות כן וצדורו
של רבן שמעון לא היה אחד מעומדי
עורה יכול לעשות כן אלא הוא:
איטלע. נעשה חייגר לפי ששזוקק
גופו מאליו ואינו נשען על ידיו
במזקה לדחוף גופו למעלה נמאל כל
אונס קיפתו על מנתו: **יעית.** ירוק
לשון כמטעו קשת (בראשית כח): **הטיח**
דברים. בנס' תענית (דף כה.)

כדלמינן צתמכת שבת (דף נג.) נפל תורא חדד לסכינא: **קמיה דרבי.**
צתיות שהיה נשאל ומכדין אותו לשמחו שהיה דואג תמיד צצרת ישראל
וצחוליו כדלמינן צנדריים (דף נב:) יומא דמחך ציה רבי אתי פורענות לעלמא: **שבור מלכא.** מלך פרס היה: **מזוגי חמרא.** כוסות זכוכית
מלאים יין ואין היין נשפך: **רבי יהושע בן חנניה.** מן הלויים המשוחררים היה כדלמינן צערכין (דף יב:) וכבר הלך ס"ט"ו בן גודגדא
לסייע את ר' יהושע בן חנניה צהגפת דלתות: **מלקין אותו.** ששצע לבשו ומעשה שילחת שבועה מפיו הרי הוא כשצע על
העמוד של אבן שהוא של זה צשאף זה נשבע על דבר שאי אפשר לעשות (דף כט.) תמן דהיינו שבועת שאר ומייבים על
זדונה מכות וכוון וצתרו צו: **שעה שברה דוד שיתין.** ולא צכירא ליה שמעשת ימיו צראשית נצדאו ואי צצירא ליה שמא
נמתלאו עפר לו צרורות וארץ לכרותן: **קפא תהומא.** קפא התהום למעלה וילא. כיצד בדרול מתרגמינן קפא פתולא (מלכים ב י):
א"ל רב חסדא לידיה הואיל ואדברתן הכי אימתר: **מי איכא דידע נו'.** דוד לא היה מורה הלכה רבו איתפול והוא היה שם:

א) (תוספתא פ"ד ה"ב
ע"ש; ב) (תוספתא ס"ט;
ג) אבות פ"ב מ"ז;
ד) (תוספתא פ"ד ה"א);
ה) מגילה כג: מעות
כה; ו) ג"י הערוך
מטלל; ז) [צ"ל דרכי];
ח) שבוטע ה' מדרים
טו. ימותם קא... ט) [צ"ל
מי שבעי וכו' בילקוט
תהלים דמן תענית וכו'
בני עקב]; י) מכות
יא; יב) [מלכות מגילה
יא]; יג) [נדרים לד];
יד) [ע"פ; טההמ; טו] [צ"ל
המסורתיים]; טז) [צ"ל
דלמך ר' יוחנן להפך מעשה
בר"י בן חנניה שהלך לסייע
בהגפת דלתות אצל ר' יוחנן
בן גודגדא וכו' ועי' שו"ת
קדושתן. כו. ד"ה מן וכן
ברש"י צ"ל ה' הערוך על
נכון וע"ע רש"י צבכתם סג:
ד"ה יודע ענין.]

הגהות הב"ח

(א) גמריא עם אחת תבא
אל צמי:

גלוין הש"ס

בגמרא אליהרף. עין
ירושלמי פ"ט דנבלחא וסם
אחא צשינו לכוין קפא:
משם לתפלת
המנחה. צתמכות צמפיץ
ח"צ סימן קפא אהיה
סודו ו' משם לתמיד של
בין הערבים משם לתפלת
מנחה. ועין צתמכות
ה"רע סימן י"ד:

מוסף רש"י

אחוי קידה. נועץ גודליו
ונשען עליהם וצתיה עד
שטסק את הרצפה חוקק,
ומתוך שאינו יכול להשתען
על גודליו ואין ידיו
מסייעות אותם צזקיפמו
וארין מתחלקן צתמניו
ומתוך כך נבלע צצוקא
דאטמא (מגילה כה.)
מלקין אותו. מעלת
שבועת שאר. דבר ש
אפשר הוא ומשבע ליה
לשקר (שבועות כה.) אר:
לאהר מלקין אותו שיתין.
הואיל דלך צדבר שאין
יכול לעמוד צו (נדריים
טו.)
בשעה שברה
דוד שיתין. יתרות של
צית המתקדש. וצתמנות
ירושלמי (צתהדרין פ"ב)
מניו מיטוליוס של ציי'
המקדש, והוא יתור צלמן
יורי (מכות י"א). קפא
התומא. ק"ף תהומא.
צתמכות ירושלמי (סם)
שנאל ש תרס שהצבי
קולו ואמר לו אל מטלי
מאן שאני כבוט על
הההם מיום מתן תורה
שדעה כל הארץ ולא שעת
דוד לצדו ועלנו (מכות
סם.) אי שרי למכתב
שם. מן ומתקדשו המים
ועוד משום ואצדקם את
שםם ולא מעשן א'
וגו' (סם.)

א) י"ל דל"ל ית מהן אמרים
בו וי' אלו חסידים ואנשי מעשה
ועתה אמרים ותי' אלן
ב) שם ותי' ותי' ותי'